

A black and white portrait of Ayatollah Khomeini, an elderly man with a long white beard and glasses, wearing a black turban. He is looking slightly to the left with a gentle smile. The background is a plain, light-colored wall.

استفتائات وقف

از مقام معظم رهبری
(ادام الله ظلّه)

استفتائات

استفتاء: احتراماً اینجانب بیمارستانی ساخته و قربة الى الله آن را وقف نموده‌ام و در وقفنامه، تولیت را به خودم اختصاص داده‌ام و در اجرای وقفنامه بیمارستان و درمانگاه را تحویل وزارت بهداشت و درمان داده‌ام چون اختلافی در تولیت ایجاد نمودند وزارت بهداشت صورت مجلس بر خلاف وقفنامه و فتوای مرقوم تنظیم و به امضاء بنده رسانیده لذا با تقدیم وقفنامه و صورت مجلس ۷۲/۱۰/۲۸ مستدعی است مرقوم فرماید تغییر وقفنامه و شرایط مذکور در آن و اقداماتی که مسئولین وزارت بهداشت بر خلاف وقفنامه و نظر متولی انجام داده‌اند جایز است یا خیر؟

تغییر و تبده بل موقوفه یا تصرفات غیر مجاز
در موقوفه در غیر جهت وقف جایز نیست
و موجب ضمانت نیست، و تغییر و تبده بل شرایط
وقف و چگونه استفاده از آن، باطل و
بی اعتبار و بی اثر است ۶۶۰۹

تغییر و تبدیل موقوفه یا تصرفات غیر مجاز در موقوفه در غیر جهت وقف جایز نیست و موجب ضمانت است، و تغییر و تبدیل شرایط وقف و چگونه استفاده از آن باطل و بی اعتبار و بی اثر است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: آیا برای ساختن مسجد رضایت همسایگان شرط می باشد یا خیر؟

بسم الله
اصل احداث و تأسیس مسجد در ملک شخصی
و یا در ملک ابتیعی یا اهدائی برای بناء مسجد
مشروط به اجازه و موافقت همسایگان
خیرت بن ۱۰۳۶۰

اصل احداث و تأسیس مسجد در ملک شخصی و یا در ملک ابتیعی یا اهدائی برای
بناء مسجد مشروط به اجازه و موافقت همسایگان نیست.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

استفتاء: قطعه زمینی در حدود چهارصد متر مربع که سابقاً دارای چند درب اطاق مسکونی،
وقف مسجد بوده ولی فعلاً خراب شده و این زمین بواسطه خراب شدن ساختمان و از بین رفتن
اطاقها معطل مانده که قابل درآمد نمی باشد.

آیا اجازه می فرمائید نصف از این زمین فروخته شود و در نصف دیگر زمین که ساختمان قبلی
بنا شده بود ساختمان جدیدی احداث شود یا نه؟

بسم الله
در فرض مذکور که زمین وقف و متعلق به مسجد است
فروش کل یا بعضی آن جایز نیست
۱۰۷۳۱

در فرض مذکور که زمین وقف و متعلق به مسجد است فروش کل یا بعضی آن جایز
نیست %

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

استفتاء: بانوئی قطعه زمینی که یکدانگ از ششدانگ می باشد را وقف نموده که دارای باغات
بیوتات، قنوات و انهار و مزارع و مراتع و اراضی و غیره بوده است و متولی زمین مذکور زمین فوق

الذکر را به شخصی اجاره داده و چون پس از انقضاء مدت اجاره موفق به باز پس گرفتن آن نشده زمین را به اداره اوقاف واگذار نموده و چون در همان زمان عده‌ای از اهالی قریه مذکور قطعات زمینی را وقف کرده بودند لذا متولی و اداره اوقاف تمامی املاک دایر و آباد را که دارای محسنات قید شده در بالا بوده است به متصرف واگذار نموده و زمین بایری را که هیچگونه آبادی در آن وجود نداشته از او دریافت نموده که طبق اظهارات متولی و اداره محترم اوقاف می‌گوید تبدیل به احسن کرده‌ایم حال از آن مرجع عالیقدر مسلمین جهان تقاضا می‌شود در مورد اینکه آیا متولی و اداره محترم اوقاف حق تعویض زمین دایر و آباد که دارای درآمد بوده را با زمینی بایر را داشته، فتوای مبارک را امر و ابلاغ فرمائید.

سبب علی بعد از ثبوت وقف شرعاً تبدیل و تغییر آن
حاضر نیست ۱۰۶۵۲

بعد از ثبوت وقف شرعاً تبدیل و تغییر آن جایز نیست.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: در مواردی که اراضی موقوفه در طرح جاده‌های عمومی و خیابان قرار می‌گیرد پرداخت مال الاجاره موقوفه شرعاً بعهدده چه کسی است؟ آیا مجری طرح که متصدی مسیر است مدیون به وقف است؟ یا عابرین که در حقیقت بهره‌گیران از موارد تصرف وقف هستند؟ با علم به عدم پرداخت حق وقف، و عدم رضایت متولی شرعی موقوفه، در صورت عبور از این مسیرهای وقفی نحو برائت ذمه مشغله چگونه معمول و محاسبه می‌شود.

بسته
کسی که خرید موقوفه و غیره با استفاده از موقوفه و در نتیجه اطلاق موقوفه حکماً
به او استناد پیدا میکند شرعاً همان است که یا موقوفه را در صورت
امکان بحال سابق برگرداند و یا وجه اجاره آن را بپردازد و یا در صورتیکه موقوفه را
حکماً بصورت مال مندر آورده باشد عموماً از استیفاء نماید، و چنانچه موقوفه با
سبب علی به خیابان در حکم مال مندر باشد بر عابرین چیزی در این باره نیست
۱۰۳۰۶

کسی که تخریب موقوفه و غیر قابل استفاده شدن موقوفه و در نتیجه اتلاف موقوفه حکماً به او انتصاب و استناد پیدا می کند شرعاً ضامن است که یا موقوفه را در صورت امکان بحال سابق برگرداند و یا وجه اجاره آن را بپردازد و یا در صورتیکه موقوفه را حکماً بصورت تالف درآورده باشد عوض آن را تسلیم نماید، و چنانچه موقوفه با تبدیل به خیابان در حکم تالف باشد بر عابرین چیزی در این باره نیست.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: آیا در اراضی پوشیده از جنگلها و مراتع طبیعی که سیر مراحل قانونی را طی نموده به حسب قوانین در تملک دولت جمهوری اسلامی ایران می باشد. و در ایجاد آن انسان دخالت نداشته و از جهتی اداره اوقاف ادعای وقف اراضی جنگلی و مرتعی را دارد وضعیت اجرایی مسئولین در اتخاذ تصمیم به منظور رافع مشکلات به چه نحوی خواهد بود؟

(۱) سند اصلاحات اراضی مورد قبول می باشد یا خیر؟

(۲) ادعای اداره اوقاف مورد قبول می باشد یا خیر؟

(۳) اسناد و مدارک قانونی متعلق به اراضی ملی و دولتی مورد قبول می باشد یا خیر؟

با عنایت به اینکه مستنداً به اصل ۴۵ قانون اساسی جنگلها و مراتع جزء انفال محسوب می گردد آیا وقف پذیر می باشد یا خیر؟

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اراضی جنگلی و مرتعی طبیعی، فاقد هویت سابقه
عمران و آبادی از سوی شخص یا اشخاص
شرعاً جزو اراضی بلا مالک و جزو انفال عمومی و
متعلق به بیت المال محسوب است، و اسناد
وقفیت یا مالکیت خصوصی نسبت به اینگونه
اراضی فاقد اعتبار شرعی است، و رسیدگی موضوعی
در این باره با مقامات قانونی در بطور مراجع قضائی
۱۰۳۱۸

اراضی جنگلی و مرتع طبیعی که فاقد هر گونه سابقه عمران و آبادی از سوی شخص یا اشخاص باشد شرعاً جزء اراضی بلامالک و جزء انفال عمومی و متعلق به بیت المال محسوب است، و اسناد وقفیت یا مالکیت خصوصی نسبت به اینگونه اراضی فاقد اعتبار شرعی است، و رسیدگی موضوعی در این باره با مقامات قانونی ذیربط و مراجع قضائی است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: مستدعی است نظر مبارک را راجع به استفاده از زیلوهایی که در مسجد جامع وقف بوده و در حال حاضر بلااستفاده است در زیر موکتهای کتابخانه مسجد که جزو مسجد نیز می‌باشد بقسمی که هر زمان که لازم باشد جهت نماز و ... استفاده گردد، با عنایت به آنکه استفاده از آنها در کتابخانه وسیله‌ای جهت جذب جوانان و نوجوانان به معنویت و نماز و مبارزه‌ای پیرامون شبیخون فرهنگی است اعلام فرمائید ضمن عرض پوزش از تصدیع وقت عزیزتان.

بسم الله
تابع چگونگی وقف است، چنانچه جهت
استفاده نمازگزاران در شبستان
مسجد یاد رهن مسجد وقف شده باشد
انتقال آن به کتابخانه و استفاده از
آن برای غیر اقامه نماز جایز نیست
ولی اگر وقف جهت استفاده در
موارد در محدوده مسجد باشد اشکال ندارد
۱۰۷۳۵

تابع چگونگی وقف است، چنانچه جهت استفاده نمازگزاران در شبستان مسجد یا در صحن مسجد وقف شده باشد انتقال آن به کتابخانه و استفاده از آن برای غیر اقامه نماز جایز نیست ولی اگر وقف جهت استفاده در مطلق موارد در محدوده مسجد باشد اشکال ندارد.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: زمینی است که قبلاً قبرستان موقوفه بوده است شخصی به کمک شهرداری وقت زمان طاغوت آنرا غصب و میدل به سند مالکیت کرده است و در این زمین تعدادی مغازه دایر نموده که در همان زمان مورد اعتراض شدید علماء قرار گرفته که غاصبان با نفوذ کار خود را انجام داده‌اند.

اما با طلیعه جمهوری اسلامی و فتوای مراجع و مدارک موجود دال بر وقفیت این مکان، اداره اوقاف و امور خیریه شهرستان اقدام شایسته‌ای مورد ابطال سند و خلعت غاصبان انجام داده که نهایتاً حاکم شرع دادگستری سند ساختگی طاغوت را باطل اعلام و حکم به وقفیت را صادر و از غاصبان اعلام خلعت نموده، آیا مستأجرین متدین فعلی مغازه‌های مزبور اجاره سالیانه خود را به شخصی که مالک غاصب بوده بپردازند و یا به اداره اوقاف و امور خیریه که حکم وقفیت به آن سازمان محول شده است.

بِسْمِ اللَّهِ
بافرض صدور حکم بر وقفیت از سوی مرجع ذیصلاح قانونی
مستأجرین موظفند در تجدید اجاره موقوفه و در پرداخت
و هم اجاره به مقامات مسئول شرعی اداره امور موقوفه
مراجعه نمایند
۱۰۵۹۹

با فرض صدور حکم بر وقفیت از سوی مرجع ذیصلاح قانونی مستأجرین موظفند در تجدید اجاره موقوفه و در پرداخت وجه اجاره به مقامات مسئول شرعی اداره امور موقوفه مراجعه نمایند.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: ساختمان مختصری در تاریخ ۱۳۴۹ ساخته شده بنام حسینییه امام حسین (ع) و صیغه وقف هم واقف خوانده آیا می شود خراب کرد و ساختمان شخصی یا دولتی بسازیم یا خیر جواب مرقوم فرمائید.

اگر وقفیت بعنوان حسینییه با انشاء وقف و خواندن صیغه وقف و حصول قبض و

بِسْمِ اللَّهِ الرَّؤُوفِ الرَّحِيمِ
 اَرُوْنَفِيْتُمْ بِعَبْرَانِ مَسِيْنِيْمَ بِالْاَنْشَاءِ وَتَفْضُوْنَ فَوَازِنَ مَسِيْمَ وَ
 وَهَصْرًا لِّبَضْرًا قَبَاضًا لِّمَلِيْلًا شَبَابًا تَفْسِيْرًا وَتَبْدِيْلًا مَرْقُوْفَةً
 جَايزًا نَسِيْتُمْ ۱۰۸۲۳

اقباض تکمیل شده باشد تغییر و تبدیل موقوفه جایز نیست.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: ملکی مزروعی را شخصی وقف نموده که درآمد آن را بمصرف مجالس تعزیه داری حضرت ابا عبدالله الحسین (ع) برسانند چون متولی درستی نداشته از میان همین زمین ذکر شده جوی برای راه آب بیرون کرده اند، حال یک نفر از ورثه مرحوم واقف که خود را مسئول میدانند می‌خواهد زمین را بحال اول برگرداند مخالفت می‌کنند حکم آن را مرقوم فرمائید که مورد نیاز است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّؤُوفِ الرَّحِيمِ
 اَحْدَاثَ جَوِيْ اَبٍ وَرَاهِ عِبْرَانَ مَرْزُومًا مَوْقُوْفَةً
 مَوْقُوْفَةً بِاِجَازَةٍ سُوْرِيْ شَرْعِيَّةٍ مَوْقُوْفَةً وَتَنْظِيْمَ قَرَارِدَادِ
 اِجَارَةٍ بِاَسُوْرِيْ شَرْعِيَّةٍ فِيْ اِيْنِ بَارَهٍ سَبْتٍ وَبِدُوْنِ
 اِذْنِ وَاجَازَةٍ سُوْرِيْ شَرْعِيَّةٍ فِيْ مَوْقُوْفَةٍ دَرَمًا غَضَبٍ وَ
 مَوْجِبِ ضَمَانٍ سَبْتٍ ۱۰۸۴۳

احداث جوی آب و راه عبور آب در زمین موقوفه موقوفه به اجازه متولی شرعی موقوفه و تنظیم قرارداد اجاره با متولی شرعی در این باره است، و بدون اذن و اجازه متولی موقوفه در حکم غضب و موجب ضمان است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای